

Minister Zdrowia

Warszawa, 19 lutego 2021

ZPP.051.17.2021.DL

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na interpelację nr 18690 złożoną przez Panią Małgorzatę Janowską, Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie zakazu handlu alkoholem przez Internet, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Odnosząc się do pytania pierwszego na wstępie należy podkreślić, że na gruncie obecnie obowiązujących przepisów prowadzenie internetowej sprzedaży napojów alkoholowych nie jest działalnością legalną. Poddając przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wykładni językowej należy stwierdzić, że nie przewidują one możliwości wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych za pośrednictwem Internetu (czy szerzej, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, „na telefon”, z dowozem do domu klienta). Zakaz ten wynika wprost z treści ustawy. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy „sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży”. Przepisy ustawy wskazują poszczególne rodzaje zezwoleń na prowadzenie sprzedaży określonych napojów alkoholowych. Są to:

- zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży, wydawane na okres minimum 4 lat na sprzedaż w określonym punkcie sprzedaży (lokalu);
- zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży, wydawane na okres minimum 2 lat na sprzedaż w określonym punkcie sprzedaży (lokalu);
- zezwolenie jednorazowe, wydawane na okres do 2 dni przedsiębiorcom posiadającym którekolwiek z wyżej wymienionych zezwoleń lub jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej;
- zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, wydawane na okres do 2 lat;
- zezwolenie na wyprzedaż posiadanych zewidencjonowanych zapasów napojów alkoholowych, wydawane określonej grupie przedsiębiorców na okres do 6 miesięcy.

Powyższy katalog ma charakter zamknięty, co oznacza, że organ zezwalający może udzielić wyłącznie zezwolenia przewidzianego w ustawie. Należy w tym miejscu przywołać konstytucyjną zasadę praworządności, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, która konkretyzowana jest w odniesieniu do administracji publicznej, w tym również samorządowej, w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.), którego art. 6 stanowi, że organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Oznacza to, że organ zezwalający nie ma formalnej możliwości udzielenia zezwolenia nie przewidzianego przez obowiązujące przepisy. Należy z całą stanowczością podkreślić, że „organ administracji publicznej nie działa w myśl zasady, co nie jest zabronione jest dozwolone” (por. Leszek Bielecki, glosa do wyroku NSA z dnia 14 kwietnia 2011 r., II GSK 431/10).

Poddając przepisy ustawy wykładni systemowej dojdziemy do analogicznego wniosku jak powyżej. Przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) jako jedną z podstawowych zasad handlu wymieniają zasadę wolności działalności gospodarczej. Powyższa zasada znajduje również odzwierciedlenie na szczeblu ustawowym – w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162). Jednakże należy z całą stanowczością podkreślić, że zasada

wolności gospodarczej nie jest absolutna (por. Leszek Bielecki, glosa do wyroku NSA z dnia 14 kwietnia 2011 r., II GSK 431/10) i doznaje ona ograniczeń, które wynikają z przepisów szczególnych. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z którego wynika, że ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny. W przedmiotowej kwestii, tego rodzaju ograniczenia wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy.

Wykładnia celowościowa i funkcjonalna przepisów ustawy rozwiewają wszelkie wątpliwości dotyczące możliwości sprzedaży napojów alkoholowych za pośrednictwem Internetu. Niewątpliwie celem ustawodawcy było wychowanie obywateli w trzeźwości oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi, a środkiem do osiągnięcia wskazanego celu – między innymi ograniczenie dostępności alkoholu (*vide* art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy). Nie podlega dyskusji, że dopuszczenie możliwości sprzedaży napojów alkoholowych za pośrednictwem Internetu w znacznym stopniu zwiększyłoby dostępność alkoholu i przyczyniłoby się do ułatwienia jego nabywania. Należy zauważyć, że nie bez przyczyny ustawodawca nałożył na organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązek ustalania limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie danej gminy. Przy dopuszczeniu sprzedaży internetowej alkoholu ten obowiązek stałby się przepisem martwym, zupełnie bezprzedmiotowym.

Rozważając z kolei ewentualność sprzedaży napojów alkoholowych za pośrednictwem Internetu (lub inaczej przy użyciu technologii składania zamówień przy pomocy środków komunikacji na odległość - za pośrednictwem platform internetowych, e-maili, telefonu) prowadzonej równoległe ze sprzedażą w punkcie spełniającym wymogi ustawowe trzeba zauważyć, że produkt, którego sprzedaż dopuszcza się jedynie na podstawie zezwoleń, powinien być dostępny wyłącznie w punktach sprzedaży objętych tymi zezwoleniami, przy jednoczesnym założeniu szczególnej kontroli nad jego obrotem.

Przepis art. 9⁶ ustawy zawiera zamknięty katalog punktów sprzedaży prowadzących detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych (z wyjątkiem piwa), natomiast zgodnie z art. 18 ust. 7 pkt 6 ustawy, jednym z warunków sprzedaży napojów alkoholowych jest prowadzenie tej sprzedaży wyłącznie w miejscu określonym w zezwoleniu. Z powyższego wynika, że sprzedaż detaliczna napojów alkoholowych może być prowadzona wyłącznie we wskazanych w ustawie stacjonarnych punktach sprzedaży (spełniających dodatkowo przesłanki określone w innych przepisach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz aktach prawa

miejscowego). W przypadku dopuszczenia możliwości sprzedaży internetowej napojów alkoholowych, umów zawieranych za pośrednictwem stron internetowych pojawia się problem z określeniem miejsca sprzedaży.

Przepis art. 15 ust. 1 ustawy wprowadza obowiązujący wymóg przestrzegania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym oraz na kredyt i pod zastaw. Naruszenie tego zakazu stanowi występki zagrożony karą grzywny. W przypadku sprzedaży internetowej, powstaje problem w zakresie kontroli omawianego zjawiska, przez upoważnione do tego organy, jak również trudność w ustaleniu osób winnych ewentualnego naruszenia.

Należy także zauważyć, że ustawa ma za zadanie obligować przedsiębiorców do prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych w sposób odpowiedzialny. Sprzedaż tych produktów za pośrednictwem Internetu nie stwarza należytych gwarancji prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych w rzetelny sposób, w rozumieniu przepisów ustawy.

Reasumując, sprzedaż napojów alkoholowych za pośrednictwem Internetu jest sprzeczna z przepisami ustawy. Osoba prowadząca sprzedaż internetową alkoholu popełnia przestępstwo z art. 43 ust. 1 ustawy, narażając się tym samym na odpowiedzialność karną.

Należy także zaznaczyć, że powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego – w wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r. sygn. akr II GSK 431/10. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, że „jeżeli ustawodawca nie przewidział prawnej możliwości sprzedaży alkoholu za pośrednictwem Internetu, to na gruncie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie dozwolił jej, ponieważ - co wynika z celu ustawy - nadrzędnym celem jest wychowanie w trzeźwości łącznie z przeciwdziałaniem alkoholizmowi. Za przeciwdziałanie alkoholizmowi nie może być uznana taka wykładnia art. 18 ww. ustawy, która rozszerzałaby enumeratywnie w nim wymieniony katalog zezwoleń na sprzedaż alkoholu”.

Odpowiadając na pytanie drugie, wzięwszy pod uwagę powyższe informacje, należy wskazać, że przepisy prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych przez Internet są jednoznaczne, co potwierdzają przywołane wyroki sądowe. Ministerstwo Zdrowia nie posiada informacji o liczbie przedsiębiorców, którym cofnięto zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych z uwagi na sprzedaż napojów alkoholowych przez Internet.

Niemniej jednak Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostka podległa Ministrowi Zdrowia, podejmuje interwencje w tym zakresie, tj. składa zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 43 ust. 1 ustawy.

Odnosząc się do pytania trzeciego i czwartego, uprzejmie informuję, że obecnie w Ministerstwie Zdrowia nie są prowadzone ani planowane prace legislacyjne w omawianym zakresie.

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia

Maciej Miłkowski
Podsekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/